

TỔNG KẾT 10 NĂM (2001 – 2010) QUAN HỆ THƯƠNG MẠI VIỆT NAM – AN-GIÊ-RI

I. Đôi nét về nền kinh tế An-giê-ri

Cộng hoà An-giê-ri Dân chủ và Nhân dân nằm ở Bắc Phi, bên bờ Nam Địa Trung Hải, có 1500 km bờ biển, giáp với Ma-rốc Tuy-ni-di, Li-bi, Mô-ri-ta-ni, Ma-li và Ni-giê. An-giê-ri có diện tích 2.381.740 km², là nước lớn thứ hai ở châu Phi (sau Sudan) và thứ mười trên thế giới (nhưng chỉ có 10% đất có thể trồng trọt).

An-giê-ri là nền kinh tế lớn thứ 2 ở châu Phi với tổng sản phẩm quốc nội năm 2010 là 159 tỷ USD (tăng trưởng 4% so với năm 2009), chỉ sau Nam Phi. An-giê-ri có trữ lượng khí tự nhiên đứng thứ bảy trên thế giới, đứng thứ hai về xuất khẩu khí tự nhiên và đứng thứ 14 về trữ lượng dầu mỏ. Nguồn khí tự nhiên đóng góp vào 60% nguồn thu ngân sách, 30% GDP và 95% giá trị xuất khẩu. Trong những năm gần đây, Chính phủ đã quan tâm hơn tới nông nghiệp nhưng vẫn chưa đảm bảo tự túc được lương thực. Các sản phẩm nông nghiệp chính của An-giê-ri là lúa mì, lúa mạch, yến mạch, nho, ôliu, cam, quýt, gia súc. Những năm gần đây, nền kinh tế An-giê-ri được hưởng lợi từ việc giá dầu tăng cao, dự trữ ngoại tệ tăng cao, trả được 10% nợ của Câu lạc bộ Paris và London,... Bên cạnh đó, Chính phủ cũng có nhiều cố gắng để đa dạng hoá nền kinh tế bằng việc thu hút các nguồn đầu tư trong nước và ngoài nước vào lĩnh vực năng lượng, giảm tỷ lệ người thất nghiệp và nâng cao đời sống của người dân. Cũng nhờ việc giá dầu tăng mà trong những năm gần đây giá trị thương mại của An-giê-ri cũng không ngừng cải thiện. Năm 2010, An-giê-ri xuất khẩu đạt khoảng 52,67 tỷ USD. Các mặt hàng xuất khẩu chính gồm dầu mỏ và khí tự nhiên (95%). Các bạn hàng xuất khẩu gồm có Italia, Pháp, Mỹ, Tây Ban Nha, Đức. An-giê-ri nhập khẩu khoảng 37,07 tỷ USD trong đó các mặt hàng nhập khẩu chính gồm tư liệu sản xuất, lương thực, thực phẩm và đồ uống, hàng tiêu dùng. Các bạn hàng nhập khẩu là Pháp, Tây Ban Nha, Italia, Mỹ, Đức.

An-giê-ri là nước nhập khẩu hàng hóa lớn thứ 4 của châu Phi. Trong đó mặt hàng nhập khẩu chính là nhu yếu phẩm, thực phẩm và hàng tiêu dùng. Vốn là một nước khá đông dân nhưng chủ yếu sản xuất dầu khí (sản xuất dầu chiếm 34% GDP), nông nghiệp cũng như công nghiệp chế biến còn rất hạn chế, vì thế An-giê-ri là thị trường nhập khẩu lớn (5 tỷ USD thiết bị công nghiệp, 2 tỷ USD hàng tiêu dùng). An-giê-ri là thị trường tiêu thụ nông sản - thực phẩm rất lớn tại Bắc Phi nói riêng và châu Phi nói chung. Mỗi năm An-giê-ri nhập khẩu khoảng 3,5 tỷ USD mặt hàng này, đây là điều kiện để Việt Nam gia tăng xuất khẩu nếu tận dụng được lợi thế của mình.

2. Quan hệ Việt Nam – An-giê-ri

2.1. Đôi nét về tình hình hợp tác chung giữa Việt Nam và An-giê-ri trong 10 năm qua

Việt Nam và An-giê-ri thiết lập quan hệ ngoại giao vào năm 1962, và trong cùng năm này, Việt Nam đã mở Đại sứ quán tại An-giê-ri đặt sứ quán tại Hà Nội.

Việt Nam và An-giê-ri có mối quan hệ hữu nghị truyền thống rất tốt đẹp. Trong 10 năm qua, Việt Nam đã có nhiều đoàn cấp cao sang An-giê-ri: đoàn Ủy ban đối ngoại Quốc hội Việt Nam tháng 1/2003, Đoàn Thủ tướng Phan Văn Khải tháng 11 năm 2004, Đoàn Chủ tịch Quốc Hội Nguyễn Văn An tháng 5 năm 2005 và gần đây nhất là Đoàn Chủ tịch nước Nguyễn Minh Triết sang tháng 5 năm 2010. Ngoài ra còn nhiều đoàn cấp Bộ Ngoại giao, Văn hoá, Thương mại, Giáo dục, Thuỷ lợi, Xây dựng và các ngành đoàn thể khác. Đoàn Bộ Công Thương do Thứ trưởng Nguyễn Thành Biên dẫn đầu cùng các doanh nghiệp đã sang thăm, làm việc và tham dự triển lãm quốc tế Alger vào cuối tháng 5 năm 2009 và Sẽ tổ chức đoàn doanh nghiệp tham gia Hội chợ Alger vào tháng 6 năm 2011..

Bạn cũng đã có các đoàn cấp cao thăm ta: Tổng thống Abdelaziz Bouteflika (10/2000), Bộ trưởng Ngoại giao (6/2000), Bộ trưởng Bộ Tài chính (2/2001), Bộ trưởng Cựu chiến binh (5/2001), Bộ trưởng Xí nghiệp vừa và nhỏ và Thủ công nghiệp vào 2004 và 2008.

Hai nước đã ký nhiều văn bản pháp lý quan trọng trong đó có Hiệp định thương mại, Hiệp định hợp tác kinh tế, khoa học kỹ thuật, Hiệp định miễn thị thực đối với hộ chiếu ngoại giao và công vụ, Hiệp định hợp tác trong lĩnh vực văn hoá thông tin, Hiệp định khuyến khích và bảo hộ đầu tư, Nghị định thư hợp tác giữa hai Bộ Ngoại giao, Hiệp định tránh đánh thuế hai lần, Hiệp định về hỗ trợ tư pháp, ...

Để định ra khuôn khổ cho các hoạt động hợp tác giữa hai nước, Việt Nam và An-giê-ri đã thành lập Ủy ban hỗn hợp liên chính phủ giữa hai nước. Các kỳ họp được tổ chức luân phiên và mang lại hiệu quả tốt trong việc định hướng các hoạt động hợp tác song phương. Hiện tại hai bên đã trải qua 9 Kỳ họp UB liên chính phủ, lần gần đây nhất vào tháng 2 năm 2011 tại An-giê-ri. Nhân dịp Kỳ họp lần này hai Bên đã ký với nhau Hiệp định về vận tải biển.

Ngày 10/06/2005, Việt Nam đã ký với An-giê-ri về xử lý nợ tổng thể. Đến ngày 27/02/2006, tiếp tục ký thoả thuận kỹ thuật giữa Ngân hàng An-giê-ri và Ngân hàng Ngoại thương Việt Nam. Đến nay, Việt Nam đã hoàn thành việc trả nợ tiền mặt và đã trả được khoảng 23 triệu USD bằng hàng. Tính đến hết

tháng 3 năm 2011, số nợ bằng hàng của Việt Nam còn khoảng hơn 56 triệu USD.

Công ty đầu tư phát triển dầu khí PIDC thuộc Tổng Công ty Dầu khí Việt Nam và Công ty Dầu khí quốc gia An-giê-ri (Sonatrach) đã ký hợp đồng thăm dò và khai thác dầu khí tại An-giê-ri. Hợp đồng trên được coi là bước đột phá của ngành dầu khí Việt Nam trong việc mở rộng hợp tác khai thác dầu khí ở Châu Phi.

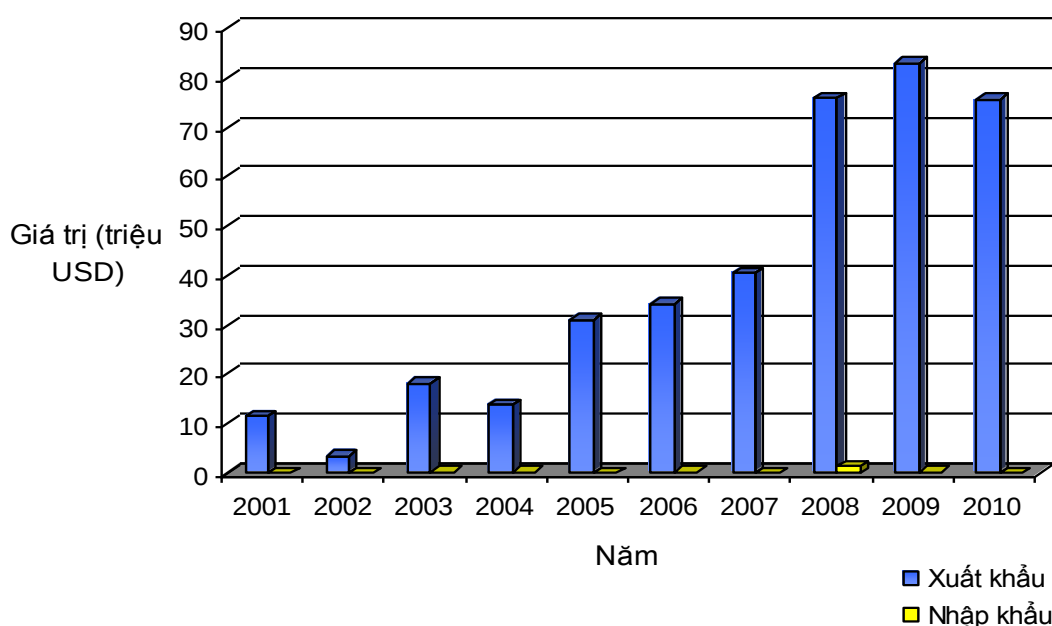
2.2. Quan hệ thương mại Việt Nam – An-giê-ri

Từ năm 1976 đến 1988, kim ngạch hai chiều giữa Việt Nam và An-giê-ri chưa đáng kể (chỉ khoảng 50.000 USD/năm). Từ năm 1989 đến năm 2000, Việt Nam xuất khẩu hàng hoá trả nợ sang An-giê-ri mỗi năm từ 5 đến 15 triệu USD. Các sản phẩm xuất trả nợ chủ yếu là: gạo, cà phê, chè, hạt tiêu, giấy dếp, dụng cụ cầm tay, mây tre nguyên liệu, gốm sứ, hàng thể thao...

Từ năm 2001 đến nay, hai nước đã đạt được nhiều tiến bộ trong thúc đẩy quan hệ thương mại song phương. Trong 10 năm qua, giá trị xuất khẩu của Việt Nam sang An-giê-ri tăng gần gấp 8 lần, trong khi đó nhập khẩu của Việt Nam từ An-giê-ri hầu như chưa có gì. Nguyên nhân của thực trạng này một phần là do sản phẩm xuất khẩu của An-giê-ri chủ yếu là dầu và khí tự nhiên và các mặt hàng xuất khẩu khác của An-giê-ri có tính cạnh tranh chưa cao.

Bảng 1.

Trao đổi thương mại giữa Việt Nam và An-giê-ri giai đoạn 2001 - 2010

Trong 10 năm qua, An-giê-ri luôn là một trong những đối tác hàng đầu của Việt Nam tại khu vực châu Phi. Tính ở thời điểm năm 2010, An-giê-ri là

nước nhập khẩu lớn thứ 8 của Việt Nam tại châu Phi với giá trị nhập khẩu là 75,62 triệu USD (năm 2010). Các mặt hàng xuất khẩu chính của ta sang thị trường này là gạo, hạt tiêu, cà phê, sắn lát, giấy dệp, máy móc thiết bị, đồ gỗ.. và đó cũng chính là các mặt hàng định hướng chính của ta vào thị trường An-giê-ri trong thời gian tới. Hơn nữa, việc các doanh nghiệp Việt Nam đầu tư và kinh doanh tại An-giê-ri như Tập đoàn dầu khí Việt Nam, công ty gốm sứ Thạch Bàn.. cũng sẽ góp phần đưa hàng hoá của Ta vào thị trường này.

Từ năm 2004, các doanh nghiệp Việt Nam tham dự Hội chợ quốc tế Alger đều đặn hơn. Các sản phẩm trưng bày gồm gạo, chè, hạt tiêu, cà phê, các loại gia vị, dụng cụ cầm tay, đồ dùng học sinh, dụng cụ thể thao, khoá, hàng thể thao, thủ công mỹ nghệ, mây tre, đồ thêu, gốm sứ, quạt điện, động cơ diesel, máy bơm, máy phát điện, dây tải điện, cáp quang, may mặc.. Do tâm lý e ngại ảnh hưởng của bất ổn chính trị tại khu vực Bắc Phi nói chung và tại An-giê-ri nói riêng, nên năm 2011, số lượng doanh nghiệp Việt Nam tham dự Hội chợ quốc tế An-giê dự kiến sẽ chỉ có 3 doanh nghiệp.

2.3. Triển vọng thị trường

Mặc dù An-giê-ri còn đứng trước nhiều thử thách sau thập kỷ bị nạn khủng bố đe dọa và những bất ổn chung của tình hình Bắc Phi hiện nay. Những tiến bộ về cải cách kinh tế, quan hệ ngoại giao ngày một rộng mở, giá nhiên liệu tăng cao, cánh cửa WTO đang chờ đón .. là những yếu tố cơ bản cho thị trường An-giê-ri ngày một rộng mở và phát triển

Về đầu tư: Chính phủ An-giê-ri đã hoàn thành Chương trình phát triển kinh tế xã hội trong 5 năm 2005 – 2009 và đã phê chuẩn Chương trình cho giai đoạn 2010 – 2014 với tổng gói Chương trình dự kiến 284 tỷ USD đầu tư phát triển cơ sở hạ tầng; phát triển nền kinh tế quốc dân, và để hiện đại hoá, phát triển dịch vụ công cộng. Tuy nhiên, khả năng cung ứng của thị trường nội địa còn rất hạn chế. An-giê-ri có nhu cầu lớn và ngày càng tăng về thiết bị kỹ thuật, nguyên vật liệu sản xuất và xây dựng, hàng tiêu dùng, lương thực-thực phẩm.

Đối với Việt Nam, triển vọng những sản phẩm xuất khẩu chủ lực sang An-giê-ri vẫn sẽ là: cà phê, gạo, hạt tiêu, cơm dừa, hải sản. Ngoài ra, do nhu cầu mới của thị trường, Việt Nam có khả năng phát triển xuất khẩu được những sản phẩm sau sang Bờ: may mặc, giấy dệp, đồ gỗ, vi tính và linh kiện vi tính, vật liệu xây dựng, hàng điện tử...

Trong 10 năm qua, đã có nhiều kênh giúp các doanh nghiệp Việt Nam có thể tiếp cận với thị trường và khách hàng An-giê-ri như Phòng Thương mại và Công nghiệp An-giê-ri, Tổng cục Xúc tiến ngoại thương An-giê-ri, Trung tâm đăng ký trước bạ, Thương vụ Đại sứ quán Việt Nam tại An-giê-ri, Đại sứ quán An-giê-ri tại Hà Nội, đặc biệt việc Thương vụ Việt Nam được đưa vào hoạt

động đã thực sự hỗ trợ được rất hiệu quả cho các doanh nghiệp Việt Nam tìm hiểu và thâm nhập thị trường An-giê-ri.

Trong thời gian tới, để có thể mở rộng diện thâm nhập các doanh nghiệp cần tích cực và chủ động hơn trong việc tham gia các hội chợ và triển lãm tại An-giê-ri như: Hội chợ quốc tế Alger (tháng 6), Hội chợ quốc gia An-giê-ri (tháng 12), Triển lãm xuất khẩu An-giê-ri, Triển lãm quốc tế thuốc tân dược và thiết bị sản xuất thuốc tân dược,... Ngoài ra, các doanh nghiệp đặc biệt là các doanh nghiệp xây dựng hoặc kinh doanh vật liệu xây dựng có thể thông qua các đợt đấu thầu để tham dự vào các dự án đầu tư thuộc Chương trình phát triển kinh tế xã hội của nước này.

Đặng Thị Thanh Phương